

16.4.2018

Fortum Environmental Construction Oy
PL181
11101 Riihimäki

PÄÄTÖS YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN SOVELTAMISESTA FORTUM ENVIRONMENTAL CONSTRUCTION OY:N VALKEAKOSKEN MAHLIANMAAN JÄTTEENKÄSITTELY- ja KAASTOPAIKKA -HANKKEEN LAAJENNUKSEEN JA MUUTOKSEEN

Hanke

Fortum Environmental Construction Oy suunnittelee Valkeakosken Mahlianmaan teollisuusjätekeskuksen laajentamista ja toiminnan muuttamista. Suunniteltu laajennus- ja muutoshanke sisältää hankkeen rakentamisen sekä uusia ja laajentuvia toimintoja.

Kaatopaikkaa laajennetaan rakentamalla uusi alue (ns. alue 3 noin 1,7 ha), jonka teoreettinen täyttötilavuus tulee olemaan noin 126 000 m³. Uusi alue *hyötykäyttöön kelpaamattomien jätteiden loppusijoitukselle* rakennetaan nykyisen lainsäädännön mukaisesti (VNa 331/2013) tavanomaisen kaatopaikan pohja- ja pintarakenteilla. Kaatopaikan laajennusalue tulee liittymään nykyiseen kaatopaikka-alueeseen 2.

Teollisuusjätekeskuksen itä-, etelä- ja länsireunaan on suunnitelmassa ns. maisemavalli. Valli rakennetaan vaihteittain ja rakentamisessa käytetään *hyötykäyttökelpoisia jätteitä* (tuhkia, jätteenpolton kuonia, pilaantuneen ja pilaantumattoman maan seulaylitteitä, betoni- ja asfalttimurskeita tai stabiloimalla rakentamiskelpoisiksi tehtyjä jättemateriaaleja kuten pilaantuneita maita, kokonaistilavuus noin 50 000 m³, jättemäärä enintään 100 000 tonnia).

Uudet käsittelykenttäalueet (4 kpl) pinta-alaltaan yhteensä noin 1,25 hehtaaria (ha) rakennetaan samoin alueelle tuotavista *hyötykäyttökelpoisista jätteistä (kuten tuhkat, betoni tai leijupetihiekkaa)* tai vaihtoehtoisesti rakenteet voidaan toteuttaa maa-aineksista, joiden haitta-ainepitoisuudet ovat PIMA-asetuksen kynnys- ja alempien ohjearvojen välissä sekä ylijäämämaista. Kenttäalueet päällystetään tiivisasfaltilla. Kentälle sijoitetaan poistoilman-suotimilla varustetut tuhkasiiilot ja tuhkalajittelulaitteisto. Kentälle on mahdollista sijoittaa jätteiden käsittelyn ja varastoinnin sekä siirtojen aiheuttamien hiukkaspäästöjen leviämistä estäviä rakenteita kuten halleja tai katoksia jätteiden käsittelyä ja varastointia varten.

Käsittelykentille sijoittuisi uusien jätejakeiden vastaanotto, varastointi ja jätteiden käsittely mm. lajittelemalla, seulomalla ja murskaamalla sekä hyötykäyttöön toimitettavien jätteiden terminaalitoiminta. Murskausta olisi vuosittain enintään 20 000 tonnia.

Hankesuunnitelman mukaan jätekeskukseen otettaisiin vastaan tavanomaisia jätteitä kuten pilaantuneita maa-aineksia, termisissä prosesseissa ja jätteenpoltossa muodostuvia jätteitä (tuhkat, kuonat), rakennus- ja purkujätteitä sekä jätteiden käsittelyssä muodostuvia jätteitä. Vuosittaiset vastaanotto- ja varastointi määrät kasvavat. Vuosittainen Mahlianmaan kaatopaikoille loppusijoitettava jättemäärä kasvaa 9000 tonnista 49 900 tonniin.

ASIAN KÄSITTELY

Asian vireille tulo

Fortum Environmental Construction Oy laittoi YVA-lain soveltamisen tarvetta koskevan päätösjäsen vireille Pirkanmaan ELY-keskuksessa 29.3.2018.

Hankkeesta vastaavan kuuleminen

Hankkeesta vastaava toimitti ELY-keskukselle yhteenvedon Mahlianmaan alueen nykyisestä toiminnasta, johon suunniteltu laajennus- ja muutoshanke liittyy. Tiedot liittyvät yhteisvaikutusten tunnistamiseen ja estämiseen.

Nykyisen ympäristöluvan (dnro 1999Y0177-111) mukainen alue muodostuu vanhasta suljetusta kaatopaikka-alueesta (alueesta vastaa Aviron Oy:n konkurssipesä) sekä Fortum EC:n käytössä olevasta kaatopaikka-alueesta. Kaatopaikan täyttökorkeus ilman pintarakenteita saa olla +99 mpy. Fortum EC:n ns. alue 1 (pinta-ala on 2,4 ha, teoreettinen täyttötilavuus 96 100 m³) on otettu käyttöön vuonna 2013 ja ns. alue 2 (pinta-ala on 1,6 ha, teoreettinen täyttötilavuus 168 000 m³) otetaan käyttöön vuonna 2018. Alueet 1 ja 2 sijaitsevat Fortum EC:n omistamalla kiinteistöllä (908-436-5-1), jonka pinta-ala on noin 8,7 ha. Käytössä olevilla alueilla 1 ja 2 on nykyisen lainsäädännön mukaiset, tavanomaisen jätteen pohjarakenteet (Vna 331/2013). Alueiden suotovedet kerätään tasausaltaaseen ja johdetaan teollisuusjätevesisopimuksen perusteella jätevedenpuhdistamolle. Kaikki vastaanotettavat jätteet punnitaan keskuksen vaivalla ja kirjataan Fortum EC:n järjestelmään. Jätteillä tulee olla asianmukaiset siirtoasiakirjat (VNa 179/2012).

Nykyisen ympäristöluvan mukaan keskukseseen saa ottaa vastaan jätettä kaatopaikalle loppusijoitettavaksi enintään 40 000 tonnia vuodessa. Kaatopaikalle saa sijoittaa vain tehdasalueella syntyviä jätteitä. Lisäksi kaatopaikan sulkemisessa hyödynnettäviä puhtaita maata ja kiviaineksia saa alueella varastoida kerralla enintään 30 000 tonnia.

Fortum Environmental Construction Oy jätti Mahlianmaan teollisuusjätekeskuksen laajentamista ja toiminnan muuttamista koskevan ympäristölupahakemuksen (dnro LSSA-VI/5012/2016) Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle (LSSAVI) lokakuussa 2016.

Tämän jälkeen alkuperäistä hankesuunnitelmaa on muutettu merkittävien ympäristövaikutusten estämiseksi.

Hankesuunnitelman mukaan teollisuusjätekeskuksen reunaan sijoittuvaa valliä on siirretty siten, että ranta-alueen ja keskuksen välissä voidaan säilyttää enemmän nykyistä puustoa. Muutos on pienentänyt suunnitellun kaatopaikan tilavuutta (nyt 126 000 m³) sekä vallissa hyötykäytettävien jätteiden määrää (nyt 50 000 m³). Muutoksen jälkeen murskattavan jätteen vuosittainen käsittelymäärä olisi enintään 20 000 tonnia (toiminta-aika 5 vrk viikossa, 52 vko/a ja enintään 77 t/vrk), aikaisemmin hakemuksessa esitetyn 75 000 t/a sijaan.

Lisäksi ranta-alueen säilyttäminen estää merkittäviä haitallisia luontovaikutuksia (liitorava) ja merkittäviä haittoja maankäytölle sekä lieventää maisemahaittaa Vanajaveden vesistön suuntaan.

Viranomaisten kuuleminen ja muu käytettävissä oleva aineisto (YVAL 13.1 §)

Tämän päätöksen kuulemisessa on ollut käytettävissä muiden viranomaisten hankkeen ympäristölupahakemuksista Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviranomaiselle (LSSAVI) alkuperäisestä lupahakemuksesta antamat ennakkolausunnot (dnro LSSAVI/5012/2016; PIRELY, Valkeakosken kaupunki ml. vedenpuhdistamo, kalatalousviranomainen). Viranomaislausunnoista ilmenee näkemyksiä tarpeista käyttää tehokkaampia keinoja merkittävien haitallisten ympäristövaikutusten estämiseen kuin alkuperäisessä hankesuunnitelmassa esitettiin. Hankkeesta vastaava on muuttanut edellä kuvatulla tavalla suunniteltavaa hanketta siten, että siinä on mahdollista käyttää viranomaislausunnoissa tarkoitettuja tehokkaita keinoja. YVA-päätös koskee näin muutettua hankesuunnitelmaa. YVA-päätöstä varten ei ole siten ollut tarpeen pyytää uudelleen viranomaislausuntoja.

Fortum Environmental Construction Oy:n ympäristölupahakemusasiakirjat dnro LSSAVI/5012/2016 mm. edellä mainitut viranomais(ennakko)lausunnot ja vastineet, melumalli (Ramboll Finland Oy, 1510024916, 21.3.2016), Melumittausraportti, 2015. Valkeakosken kaupungin sivut/ Valkeakosken khall pöytäkirja (nro 3/2018, 12.2.202018

HANKKEEN TODENNÄKÖISET MERKITTÄVÄT HAITALLISET YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET JA MAHDOLLISUUS VÄHENTÄÄ YMPÄRISTÖVAIKUTUKSIA TEHOKKAASTI

Pirkanmaan ELY-keskus on tarkastellut käytettävissä olevien tietojen perusteella hankkeen todennäköisiä ympäristövaikutuksia ja niiden merkittävyyttä suhteessa YVA-lain soveltamisalan tarkoittamaan merkittävyyteen. Todennäköisiä YVA-lain 2 §:ssä määriteltyjä ympäristövaikutuksia, jotka liittyvät hankkeen ominaisuuksiin, sijaintiin ja ympäristövaikutusten luonteeseen, on tunnistettu ja alustavasti arvioitu erityisesti YVA-lain liite 2:n näkökulmista.

Hankkeesta vastaava on esittänyt hankesuunnitelmassaan keinoja mahdollisuuksistaan vähentää tehokkaasti merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Ympäristövaikutukset nykyisen ja hyväksytyjen kaavojen maankäytön kannalta

Hankealuetta koskee Kärjenniemen-Mahlianmaan-Savilahden osayleiskaava, joka on tullut voimaan 8.1.1996. Yleiskaavassa kiinteistö on merkitty kaatopaikka-alueeksi (EK), joka ulottuu rantaviivaan. Rannan osalta viereiset kiinteistöt on merkitty virkistysalueeksi (V) sekä vesiliikenteen alueeksi (LV-1). Yleiskaavassa alue on osoitettu kaatopaikka-alueeksi, joten käyttötarkoitus on pääpiirteissään yleiskaavan mukaista. Mahlianmaan alueella ei ole voimassa olevaa asemakaavaa.

Liikenne ja yhteisvaikutukset, yhteisvaikutusten estäminen

Liikenne Mahlianmaan teollisuusjätekeskukseen kulkee Vuolteentien kautta. Toiminnan laajennus lisää alueelle suuntautuvaa raskasta liikennettä, koska jätteet sekä tuodaan että viedään keskukselta autoilla. Mikäli jätettä otetaan vastaan maksimimäärä (150 000 tonnia/vuosi), määrä vastaisi vuodessa noin 3 750 raskaan ajoneuvon kuormaa (keskimäärin kuorman koko 40 t). Vuorokaudessa keskukseseen tulisi 14 ajoneuvoa, jotka tuovat jätettä. Lähtevien jätteiden kuljetuksessa hyödynnettäisiin mahdollisimman paljon samoja autoja, mikä vähentäisi alueelle kulkevien autojen määrää. Raskaan liikenteen määrä Vuolteen-tiellä vuonna 2015 oli noin 170 ajoneuvoa/vrk eli lisäys olisi noin 8 %.

Väestö, ihmisten terveys, elinolot ja viihtyvyys

Hankesuunnitelman mukaan keskuksen toiminta-aika on ympärivuoden arkipäivisin ma-pe klo 7 - 22. Jätteitä otetaan vastaan, murskataan ja käsitellään mekaanisesti arkisin klo 7 - 20. Liikenne keskukseseen kulkee Vuolteentien kautta.

Hanke sijoittuu kaupungin taajama-asutuksen ulkopuolelle. Hankkeen vaikutusalueella on useita yksittäisiä asuin- tai loma-asuntoja noin 1 kilometrin etäisyydellä Kärjenniemenselän toisella rannalla. Yksittäisiä asuin- tai lomarakennuksia on noin 150 - 400 m etäisyydellä.

Ilmanlaatu

Suunniteltu muutos- ja laajennushanke lisää hiukkasmaisia päästöjä ilmaan. Seulontaa ja murskausta on jaksoittain muutaman kerran vuodessa, pisimmillään muutamia viikkoja kerrallaan. Hankkeesta vastaavan mukaan hiukkaspäästöjä on mahdollista estää käyttämällä asianmukaisia laitteistoja ja pölynsidontaa kuten materiaalien kostutusta. Keskukselle on laadittu myös pölynhallintasuunnitelma. Lisäksi tarpeen mukaan käsittelykentille on mahdollista rakentaa halleja ja katoksia, joissa voidaan varastoida ja käsitellä pölyvimpiä materiaaleja. Tuhkat puretaan suotimilla varustettuihin siloihin ja samoin tuhkan lajittelu-laitteistossa on suotimet (takuarvo 10 mg/m³).

Hankkeesta vastaavan on mahdollista vaikuttaa pölyämisen haitallisiin vaikutuksiin toiminnan sijoittamisella ja pölyämistä estävillä toimenpiteillä. Hankkeesta vastaavan mukaan hiukkasten leviämistä ympäristöön on mahdollista vähentää mm. seuraavilla toimenpiteillä, joiden tehokkuudet perustuvat hankkeesta vastaavan kokemuseräisiin arvioihin:

- Varastokasojen kastelu, tehokkuus noin 90 %
- Pölynsidonta esim. tiesuolalla kaatopaikalla sekä asfaltoiduilla alueilla, josta vedet kerätään vesien käsittelyyn, tehokkuus 50–85 %
- Varastokasojen peitto, tehokkuus 90 %
- Peittäminen pintakuoren muodostumista edistävillä menetelmillä esim. kasvillisuudella, tehokkuus 90 %
- Tuulen vaikutuksen estäminen (verkot, vallit ja seinät), tehokkuus 4–90 %
- Jätteiden tiivistäminen kosteana, tehokkuus 90 %
- Tienpintojen kastelu ja harjaus, tehokkuus 80–90 %
- Tie- ja kenttäalueiden päällystäminen, tehokkuus 80–100 %
- Ajoneuvonopeuksien rajoittaminen, tehokkuus 50–60 %
- Murskain varustetaan kastelujärjestelmällä (vesitankki, pumppu ja vesisuihkuputkisto) siten, että murskainten syöttöaukkoihin ja kuljettimien purkukohtiin voidaan suihkuttaa vettä.
- Murskaimessa käytetään pääosin koteloituja kuljettimia ja seulastoja.
- Putoamiskorkeuden säätelyllä vähennetään kuljettimelta varastokasaan putoavan materiaalin pölyämistä.
- Teollisuusjätekeskuksen ympärille rakennettava valli estää myös pölyn leviämistä keskuksen ulkopuolelle.

Valkeakosken kaupungin ennakkolausunnon mukaan vedenhankinta kustutukseen ja eri ottaen huomioon toiminnan ympärivuotisuus olisi olennainen tarvittava tieto estämistoiminnan tehokkuuden arvioinnin kannalta. Vallin rakentamisvaiheen hiukkaspäästöjen estäminen on olennaista, koska rakentamisessa käytetään pölyviä materiaaleja kuten tuhkaa.

Rakennettava valli ja täytettävä kaatopaikka nousevat suunnitelman mukaan ympäröivää maastoa ja puustoa merkittävästi korkeammalle, jolloin tuulisuus lisää todennäköisesti hiukkaspäästöjä ympäristöön vallin rakentamisvaiheessa ja kaatopaikan täyttövaiheessa. Pienimmät hiukkasjakeet voivat levitä tuulen mukana jätekeskusta ympäröivälle alueelle.

Murskaustoimintojen sijoittaminen melun leviämistä estävästi sekä meluhaittojen estäminen lisävalleilla estäisi samalla ainakin karkeimman hiukkasjakeen leviämistä (ks. lupahakemuksen melumallinnus 2016). Mikäli rakentamisessa hyötykäytettävät jättemateriaalit pääsevät pölyämään, voi pöly sisältää maa-ainesta korkeampia haitta-ainepitoisuuksia (esim. tuhka, kuona).

Vallin rakentamisvaiheella on todennäköisesti haitallisia vaikutuksia viereiselle luontoarvoja sisältävälle alueelle ja kaavan mukaisille virkistysalueille (V) ja vesiliikenteen (V-LV1) sekä urheilun (L-VU) alueille. Rakentamisvaiheessa hankkeen muilla toiminnoilla voi olla haittaa lisääviä yhteisvaikutuksia. Hiukkaspäästöjen vaikutuksista ei ole käytettävissä laskennallisia tai mitattuja arvioita, joten vaikutusten merkittävyyteen liittyy olennaista epävarmuutta. Vallin rakentamisen kestosta ei ole käytettävissä tietoa.

Melu

Melua aiheuttaa liikenne, alueella työskentelevät koneet sekä käsittelylaitteistot. Uusien toimintojen (seulonta, murskaus) vaikutuksia on arvioitu mallintamalla melua. Melumallinnuksen (2016) mukaan murskaus- ja seulontatoiminnoilla on meluvaikutuksia lähimpiin asuin- ja vapaa-ajankiinteistöihin ilman meluvähentämistoimenpiteitä (valli). Toiminnan aikaista melua on mahdollisuus vähentää toimintojen sijoitteluilla sekä valitsemalla käyttöön hiljaisempia laitteita ja työmenetelmiä. Mallinnuksen tulosten perusteella hankkeesta vastaavalla on mahdollisuus sijoittaa suunnitellut ja nykyiset melua aiheuttavat toiminnot teollisuusjätekeskuksessa niin, ettei niistä aiheutuva melu tai yhteismelu todennäköisesti aiheuta lähiympäristössä melun/yhteismelun melutason ohjearvojen ylityksiä. Melumittauksen mukaan on pääteltävissä, että melua olisi kuitenkin kuultavissa vielä 500–1000 m etäisyydellä. Suunnitellun hankkeen sijoittuminen lähellä suurta vesistöä (melua vaimentamaton kova pinta) lisää melun kuuluvuutta ympäristössä.

Teollisuusjätekeskuksen itä-, etelä- ja länsireunaan suunnitellaan rakennettavaksi valli. Valli toimisi valmistuessaan sekä näkö- että meluesteenä keskukselta järven suuntaan. Vallin toteutuminen voi vähentää melun kuulumista. Valli toteutettaisiin vaiheittain ja vallin rakentamisvaihe voi aiheuttaa melua, mikä todennäköisesti heikentää melutilannetta arviolta useita vuosia.

Rakentamisesta tai uusista toiminnoista ei aiheudu merkittävää tärinää ympäristöön.

Hankkeen aiheuttamat hiukkaspäästöt ja melu voivat ulottua viereiselle kaavan osoittamalle virkistysalueelle (V) ja lähimmän asutuksen alueelle sekä laajemmin vesialueelle.

Edellä esitettyjen tehokkaiden estämiskeinojen mukaan suunnitellun laajennus- ja muutoshankkeen todennäköiset merkittävät haitalliset vaikutukset ilmanlaatuun tai melutilanteeseen eivät todennäköisesti muodostu merkittäviksi hankkeen käytön aikana. Vallin rakentamisvaiheessa haitalliset vaikutukset ja yhteisvaikutukset ovat todennäköisiä. Rakentamisen ja käytön aikaiset vaikutukset eivät todennäköisesti kohdistu laajaan väestömäärään ja sen elinympäristön laatuun sekä terveyteen, elinoloihin tai viihtyvyyteen.

Kasvillisuus, eliöt, luonnon monimuotoisuus

Rannan ja kaatopaikan välissä olevaa puustoa säilytetään mahdollisimman paljon. Puuston säilyttäminen keskuksen ympäristössä mahdollistaa myös liito-oravien kulkureitin säilyttämisen. Ks. edellä Ilmanlaatu ja melu

Vesistövaikutukset, vesistövaikutusten estäminen, maaperävaikutusten estäminen

Hankkeesta vastaava esittää keinoja, joilla suunnitellun hankkeen vaikutuksia alueen pintavesiin ja sen kautta välillisiä haitallisia vaikutuksia on mahdollista vähentää.

Kaikki teollisuusjätekeskuksessa muodostuvat suotovedet ja kenttäalueiden hulevedet kerätään ja johdetaan tasausaltaan kautta Valkeakosken jätevedenpuhdistamolle.

Nykyiseen verrattuna Valkeakosken jätevedenpuhdistamolle johdettavien vesien määrä lisääntyy, kun uudet tiivisasfaltoidut kenttäalueet sekä suunniteltu laajennusalue 3 otetaan käyttöön. Kaatopaikka-alueiden sulkeminen asianmukaisilla pintarakenteilla puolestaan vähentää puhdistamolle johdettavien vesien määrää. Hankkeesta vastaavan mukaan haittojen vähentämistä on mahdollista tehostaa rakentamalla toinen tasausallas.

Hankesuunnitelman mukaan luontoon johdetaan kenttäalueiden vesiä vain, mikäli kentillä ei varastoida tai käsitellä jätteitä. Suljetun kaatopaikan pintakerroksen vedet voidaan joutaa myös maastoon. Ulkopuolisten vesien pääsy keskukseseen estetään aluetta kiertävillä ympärysojilla, joista ojavedet kulkeutuvat kohti Vanajavettä.

Edellä mainituilla seikoilla hankkeen vaikutuksia on mahdollista vähentää tehokkaasti siten, että hanke ei aiheuta todennäköisiä merkittäviä suoria ja välillisiä haitallisia vaikutuksia tai yhteisvaikutuksia maaperään, pintavesiin ja vesistöön kuten vesieliöstöön

Maaperä, pohjavedet

Hankesuunnitelmassa on esitetty pohjaveteen kohdistuvien riskien tehokas hallinta kuten maankaatopaikan pohjarakenne hankesuunnitelman mukaisen ns. tavanomaisen jätemaaineksen laadun mukaan (VnA 331/2013).

Suunniteltavat käsittelyalueet asfaltoidaan ja hulevedet johdetaan hallitusti käsittelyyn.

Maisema

Hankkeesta vastaava on antanut selvitystä mahdollisuuksista tehokkaasti estää maisemahaittoja ja esittänyt havainnekuvia. Suunnitellun laajennusalueen 3 täyttökorkeus tulee olemaan sama kuin jo suljetun kaatopaikan sekä käytössä olevien täyttöalueiden 1 ja 2. Rannan ja kaatopaikan väliin vaihteittain rakennettava valli jää matalammaksi kuin jätetäyttö (vallin laki korkeimmillaan tasolla noin +89 m, kaatopaikan valmis pinta +100,6 m). Valli, jonka rakentaminen aloitetaan ennen kaatopaikan laajennusosan rakentamista, estää vähitellen ja valmistuessaan käsittelykentille sijoitettavien uusien toimintojen näkymistä erityisesti järven suuntaan. Vanajaveden korkeus merenpinnasta on noin +79 m.

Suunnitelman mukaan rannan ja kaatopaikan välissä olevaa puustoa säilytetään mahdollisimman paljon. Puuston säilyttäminen keskuksen ympäristössä etenkin maaston korkeimmilla kohdilla ja teiden varsilla estää jätealueen näkymistä järvelle. Kaatopaikan sulkemiseen liittyvä, alueen vaihteittainen maisemointi lieventää maisemavaikutuksia.

Edellä esitetyn perusteella suunniteltava hanke ei todennäköisesti aiheuta merkittäviä haitallisia maisemavaikutuksia tai yhteisvaikutuksia nykyiseen Mahlianmaan maisemaan ottaen huomioon hankkeesta vastaavan mahdollisuudet maisemahaittojen lieventämiseen.

Yhteisvaikutukset

Suunnitellulla hankkeella ja olemassa olevalla hankkeella on todennäköisesti toisiaan voimistavia saman laatuista yhteisvaikutuksia Mahlianmaan alueella. Alueella sijaitsevilla toimunnoilla on todennäköisesti yhteisvaikutuksia alueen ilmanlaatuun, meluun sekä raskaan liikenteen määriin, elinympäristön laatuun sekä hulevesiin ja niiden hallinnan ja käsittelyn välillisiin vaikutuksiin.

Hankkeesta vastaava on edellä esittänyt keinoja, joilla sen on mahdollista estää myös muodostuvia yhteisvaikutuksia (kuten hulevesien hallinta, maisema, toimintojen sijoittelu).

Luonnonvarat, materiaalitehokkuus

Suunnitelman mukainen toiminnan muutos parantaa jätteiden hyötykäyttö- ja kierrätysmahdollisuuksia kiertotalouden periaatteiden mukaisesti.

Ilmastonmuutos

Hulevesien määrän ja laadun hallinnan sekä käsittelyn suunnitelmissa on hankesuunnitelman mukaan otettu huomioon ilmastomuutokseen liittyvät rankkasateet.

Pirkanmaan ELY-keskuksen oman tarkistavan arvion mukaan suunnitellun laajennusosan suotovesien määrää rankkasadetapahtuman aikana voisi arvioida esim. kerran viidessä vuodessa toistuvan 10 minuutin rankkasateen (160 l/s*ha) perusteella. Mainittua arvoa/kerrointa käyttäen ja arvioiden laajennusalueen pinta-alaksi noin 2 ha (käsittelykentät: 11 400 m² ja laajennusalue 3: 7600 m²) rankkasateen aikana alueelta kertyvän veden määrä olisi noin 192 m³ (160 l/s * 2 ha * 600 s = 192 000 l). Laskettu vesimäärän lisäys vaikuttaisi melko pieneltä suhteessa koko laitosalueelta Valkeakosken jätevedenpuhdistamolle johdettavaan vesimäärään. Hankesuunnitelma mukainen hulevesien käsittely ei todennäköisesti aiheuttaisi merkittävää haittaa jätevedenpuhdistamon toiminnalle normaaliolosuhteissa tai rankkasateen aikana ja eikä myöskään siten välillistä haittaa vesistöön.

Hankkeesta vastaavan suunnitelman mukaan hankealueen hulevesien hallinnassa ja käsittelyssä sekä alueen hulevesien yhteisvaikutusten hallinnassa on mahdollisuus vähentää tehokkaasti suoria ja välillisiä ympäristövaikutuksia pintavesiin ottaen huomioon ilmastomuutoksen rankkasadejaksot.

Ympäristöonnettomuudet ja niiden hallinta

Keskuksessa ei käsitellä jätteitä kemiallisesti, joten kemikaalien käyttö on hyvin vähäistä. Lähinnä alueella varastoidaan työkoneissa käytettäviä polttoaineita siirrettävissä polttoainesäiliöissä. Polttoainepäästöt ovat mahdollisia ilkvallan, vahingon tai onnettomuuden seurauksena. Polttoainesäiliöiden tulee täyttää lainsäädännön vaatimukset, ja ne pidetään lukittuna, kun alueella ei työskennellä. Mahdollisiin vuotoihin varaudutaan mm. imeytysainesten avulla.

Hankealueelle vastaanotettavaksi tuotava ns. puhdas maa ei välttämättä ole aivan puhdasta ja betonijäte voi sisältää haitallisia aineita ja yhdisteitä ympäristölle haitallisina pitoisuuksina. Haitta-aineet voisivat levitä ja kertyä ympäristöön. Hankkeesta vastaavan suunnitelman mukaan sekä vastaanotettava että kaatopaikalle loppusijoitettava jäte tarkistetaan riskien hallitsemiseksi ja haittojen estämiseksi. Rakennusjätteen erittäin haitalliset jakeet kuten asbesti ja saumausjäte sijoitetaan erilleen muusta jätteestä.

Laajennusalueiden (kaatopaikka-alue 3, käsittelykentät, valli) rakentamisen ei arvioida hankesuunnitelman mukaan vaikuttavan vanhaan, suljettuun kaatopaikka-alueeseen esim. heikentäen sen vakavuutta. Kaatopaikan laajennusalue 3 ei rajaudu suoraan vanhaan kaatopaikkaan eikä todennäköisesti aiheuta riskiä suljettuun teollisuuskaatopaikkaan.

Hankkeesta vastaava on edellä esittänyt merkittävien ympäristövaikutusten estämiseksi tehokkaita keinoja, joilla on suunnitellulla hankealueella mahdollista hallita ympäristöönnettomuuksien riskiä ja estää niiden ympäristössä ilmeneviä haittoja.

RATKAISU

Pirkanmaan ELY-keskus päättää, että Fortum Environmental Construction Oy:n Valkeakosken Mahlianmaan jätteenkäsittelyn ja kaatopaikan laajennus- ja muutoshankkeeseen ei sovelleta ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Perustelut

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (YVA-lain) 3 §:n mukaan arviointimenettelyä sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Lain 3 §:n 2 momenttien mukaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä tulee soveltaa lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin edellä tarkoitettuun muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, arviointia edellyttävien hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Harkittaessa YVA-lain mukaan ympäristövaikutusten merkittävyyttä yksittäistapauksessa otetaan erityisesti huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä sen ympäristövaikutusten luonne. (Lain 3 §:n 3, YVA-lain liite 2, kohdat 1. - 3.). Hankkeen sijainnissa otetaan huomioon erityisesti luonnonympäristön sietokyky (2c-alakohta, YVA-asetus 2 §).

Arviointimenettelyn soveltamisalaa koskevassa oikeudellisessa päätösharkinnassa voidaan ottaa huomioon hankkeesta vastaavan esittämät mahdollisuudet vähentää merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia tehokkaasti (YVA-lain liite 2, 3. kohta vaikutusten luonne, h-alakohta).

YVA-lain (liite 1) hankeluettelon 11b-kohdan mukaan YVA-menettelyä on aina sovellettava fysikaalis-kemialliseen käsittelylaitokseen, jonka mitoitus on enemmän kuin 100 tonnia jätettä vuorokaudessa. Murskaustoiminnan suunniteltu muutos ja vuosittainen laajuus vastaavat kooltaan noin 77 % YVA-lain hankeluettelon hankekoosta, kun otetaan huomioon murskattavan ja hakettavan jätteen vuosittainen kokonaismäärä 20 000 tonnia suhteessa vuosittaiseen toiminta-aikaan.

Suunnitelman mukainen hyötykäyttöön kelpaamattoman jätteen loppusijoittamisen laajennus vastaa noin 20 % hankeluettelon 11d-kohdan hankkeesta ja vastaavasti muutoksen jälkeen noin 98 % hankeluettelon tarkoittamasta kaatopaikasta.

Suunniteltuun hankkeen laajentamiseen ja toiminnan muutokseen liittyvät käsittelykenttien ja ns. maisemavallin rakentaminen alueelle vastaanotettavista hyötykäyttökelpoisista jätteistä sekä hyötykäyttökelpoisten jätteiden kierrätystoiminta.

Päätöksessä on otettu huomioon, että hankkeesta vastaavalla on käytettävissään mahdollisuuksia estää tehokkaasti maankäyttöön, ilmanlaatuun, melutilanteeseen, maisemaan, pintavesiin sekä maaperään ja pohjavesiin kohdistuvia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia suunnitellun hankkeen rakentamisen ja käytön aikana ympäristöolosuhteiden ja toiminnan normaalitilanteessa ja poikkeusolosuhteissa sekä toiminnan päätyttyä.

Hankkeesta vastaavalla on mahdollisuuksia estää haitallisia vaikutuksia nykyisen maankäytön ja hyväksytyjen kaavojen maankäytön varauksiin. Suunnitelman mukaisen puustoisien vyöhykkeen säilyttäminen ranta-alueella ja valmis valli vesistön suuntaan ovat tehokkaita keinoja estää elinympäristöön laatuun kohdistuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia ja yhteisvaikutuksia (melu, hiukkaset, maisema, luontoarvot/ luonnonmonimuotoisuus). Maankäytön kannalta suppeammaksi muokatun laajennushankkeen toiminnot eivät todennäköisesti vaikeuta hankkeen käytön aikana merkittävästi voimassa olevan ja sen mukaan suunniteltavien kaavojen toteuttamista.

Vallin rakentamisvaihe sen sijaan aiheuttaa todennäköisesti haitallisia vaikutuksia viereiselle alueelle ja sen kaavanmukaiselle maankäytölle. Haitallisen vaikutuksen merkittävyyteen liittyy olennaista tiedollista epävarmuutta (kesto, voimakkuus, yhteisvaikutukset, laajuus, mahdollisuus estää haittoja tehokkaasti).

Suunniteltavan hankkeen aiheuttamat väestöön ja elinympäristön terveellisyyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvat haitalliset ympäristövaikutukset ja yhteisvaikutukset eivät todennäköisesti muodostu laajuudeltaan ja voimakkuudeltaan merkittäviksi. Hankkeen vaikutusalueelle kohdistuvat suorat tai välilliset haitalliset ympäristövaikutukset eivät kohdistu laajaan väestöön.

Hankkeesta vastaava on esittänyt merkittävien haittojen estämiseksi tehokkaita keinoja, joilla on suunnitellulla hankealueella todennäköisesti mahdollista hallita toiminnan ja/tai ympäristöolosuhteista (ilmastonmuutos) aiheutuvien ympäristöonnettomuuksien riskiä ja estää niiden ympäristössä ilmeneviä haittoja.

Hankkeesta vastaavan esittämän suunnitelman mukaan hankkeen merkittäviä haitallisia suoria ja välillisiä vaikutuksia pintavesiin on mahdollista vähentää tehokkaasti oikein mitoitettulla ja myös ilmastonmuutoksen rankkasadejaksot huomioon ottavalla hulevesien hallinta- ja käsittelyjärjestelmällä.

Suunnitellun laajennus- ja muutoshankkeen haitalliset vaikutukset maaperään ja pohjaveeseen, tärinä tai tieliikenne eivät todennäköisesti muodostu merkittäviksi tai aiheuta merkittäviä yhteisvaikutuksia.

Suunnitellun hankkeen haitalliset ympäristövaikutukset ovat monitahoisia. Suunnitellun hankkeen kesto on pitkäaikainen ja vaikutukset ovat osin palautumattomia.

Vallin rakentaminen lyhentää osin haittojen kestoa ja maisemointi ja puustoisuuden säilyttäminen palauttavat aluetta osaksi muuta ympäristöä lähi- ja kaukomaisemasta katsottuna.

Yllä olevan perusteella suunnitellusta Fortum EC Oy:n Mahlianmaan jätteenkäsittelyn ja kaatopaikan muutos- ja laajennushankkeista ei aiheudu ottaen huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne todennäköisesti laadultaan tai laajuudeltaan merkittäviä ympäristövaikutuksia, jotka kokonaisuutena ovat rinnastettavissa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa mainittujen hankkeiden merkittäviin haitallisiin ympäristövaikutuksiin ottaen huomioon yhteisvaikutukset nykyisen toiminnan kanssa.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 2, 3, 4, 12, 13, 31, 34, 37 §
Asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 1, 2 §

Selvilläolovelvollisuus YVAL 31 §

Vaikka hankkeeseen ei sovelleta edellä mainitun ratkaisun mukaan YVA-menettelyä, hankkeesta vastaavan on oltava riittävästi selvillä hankkeen ympäristövaikutuksista siinä laajuudessa kuin kohtuudella voidaan edellyttää.

MUUTOKSENHAKU

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Tähän päätökseen, jonka mukaan YVA-menettelyä ei tule sovellettavaksi hankkeeseen, ei saa muutoin erikseen hakea valittamalla muutosta. Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 37 momentissa tarkoitetut tahot saavat kuitenkin hakea muutosta tähän päätökseen samassa järjestyksessä ja yhteydessä kuin hanketta koskevasta lupa-asiasta päätetään.

Yksikön päällikkö

Mari Rajala

Ylitarkastaja

Leena Ivalo

PÄÄTÖS saantitodistusta vastaan hankkeesta vastaavalle

TIEDOTTAMINEN

Päätöksestä kuulutetaan (14 pv) Valkeakosken virallisella ilmoitustaululla ja sähköisellä ilmoitustaululla, <http://www.valkeakoski.fi/portal/suomi/kuulutukset/>
Päätös on nähtävillä Valkeakosken kaupungintalon kirjaamossa osoitteessa, Sääksmäentie 2, 37600. Päätös on sähköisesti nähtävillä ympäristöhallinnon Internet-sivuilla <http://www.ymparisto.fi/YVA-paatokset/Pirkanmaa>

TIEDOKSI Valkeakosken kaupunki, ympäristönsuojelu, kaavoitus
Tampereen ympäristöterveyspalvelut/Valkeakosken ympäristöterveys
Valkeakosken kaupungin vesihuoltolaitos
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto (LSSAVI) ympäristöluvat
Pirkanmaan ELY-keskus. L-vastuualue/Y-vastuualue/lupavalvonta
Pohjois-Savon ELY-keskus, Pirkanmaan kalatalousviranomainen
Pirkanmaan liitto

LIITE Valitusosoitus

LISÄTIEDOT Ylitarkastaja Leena Ivalo, p. 0295 036 000